

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI I POLÍTICA LINGÜÍSTICA

6391***Acord de declaració de bé d'interès cultural, amb categoria de zona arqueològica, del conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença. (Exp. 17/2021)***

El Ple del Consell Insular de Mallorca en sessió de dia 14 de juliol de 2022, va adoptar entre d'altres el següent acord:

“FETS

1.- En data 02/02/2021 la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca va acordar la incoació de l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de zona arqueològica el conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença. Aquest acord fou publicat al BOIB núm. 42, de 27/03/2021 i al BOE núm. 90, de 15/04/2021.

2.- El jaciment arqueològic “Can Vidalet - El pontarró” es troba inclòs en el Catàleg de Protecció d'Edificis i Elements d'Interès Històric, Artístic, Arquitectònic i Paisatgístic del terme municipal de Pollença amb el número d'identificació JA-176 (amb aprovació provisional 20/02/2015). Mascaró Pasarius defineix als voltants un altre jaciment, al que classifica com a de difícil adscripció pel seu estat de conservació, amb el nom del Pontarró.

L'informe tècnic fonamenta la seva declaració en que és sens dubte un conjunt, que malgrat la forta urbanització que ha patit presenta elements de gran monumentalitat i altíssim valor científic i patrimonial que cal preservar.

3.- En compliment d'allò que determina l'article 9 punt 3 de la Llei 12/1998 de 21 de desembre del Patrimoni Històric de les Illes Balears, es va donar audiència als interessats per un termini de quinze dies hàbils.

4.- Així mateix, en compliment d'allò que determina l'article 9 punt 3 de la Llei 12/1998 de 21 de desembre del Patrimoni Històric de les Illes Balears, es publicà al BOIB núm. 102, de 31/07/2021 l'obertura del tràmit d'informació pública d'un mes.

5.- Tal i com estableix l'article 9.1.a) de la Llei 12/1998 de 21 de desembre del Patrimoni Històric de les Illes Balears, a l'expedient consta informe favorable d'una de les institucions consultives previstes a l'article 96 d'aquesta Llei, en concret, informe de la Universitat de les Illes Balears.

Fonaments de dret

Primer.- L'article 10 de la Llei 12/1998 regula que l'acord de declaració s'haurà d'adoptar pel Ple del Consell de Mallorca.

Segon.- D'acord amb els articles 7 i següents de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, i d'acord amb les competències atribuïdes per la Llei 6/1994, de 13 de desembre, als Consells Insulars en matèria de Patrimoni Històric.

Tercer.- Prèvia proposta favorable de la Ponència Tècnica de Patrimoni Històric, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de 31 de maig de 2022 va acordar elevar proposta de declaració de Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, el conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença.

Quart.- D'acord amb el Reglament Orgànic del Consell Insular de Mallorca, aprovat pel Ple de dia 12 d'abril de 2018, amb correcció d'errades materials aprovades pel Ple de 12 de juliol de 2018 (BOIB núm. 89, de 19/07/2018).

Atès l'exposat, es formula la següent proposta d'acord:

I.- Desestimar íntegrament les al·legacions presentades per la Sra. Eugenia Catalina Mir Barceló, en representació de la entitat NORDGRUND S.L., en base a l'informe tècnic de dia 20 de maig de 2022, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

II.- Declarar Bé d'Interès Cultural amb la categoria de Zona Arqueològica el conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 20 de maig de 2022, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

III.- Els efectes d'aquest acord són els que genèricament s'estableixen a la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les

Illes Balears i la normativa concordant.

IV.- Notificar aquesta acord als interessats, a l'Ajuntament de Pollença i al Govern de les Illes Balears.

V.- Publicar aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears i al Butlletí Oficial de Estat i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural de Mallorca i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i a la vegada comunicui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.”

(Signat electrònicament: 25 de juliol de 2022)

El secretari tècnic del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística

(Per delegació de la vicepresidenta primera i consellera executiva de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística.

Resolució de 23/07/2019. BOIB núm. 109 de 8/8/2019)

Josep Mallol Vicens

ANNEX I

Informe tècnic de 20 de maig de 2022

INFORME PROPOSTA DE DECLARACIÓ

A la sessió del dia 2 de febrer de 2021, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca, va acordar, entre d'altres, Incoar l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de Zona Arqueològica del conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 22 de gener de 2021, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

Al mateix temps va acordar suspendre la tramitació de les llicències municipals de parcel·lació, d'edificació o d'enderrocament en la zona afectada, així com dels efectes de les llicències ja concedides. Qualsevol obra que calgui realitzar a l'immoble afectat per la incoació haurà de ser prèviament autoritzada per la Comissió Insular de Patrimoni Històric. Aquesta suspensió dependrà de la resolució o de la caducitat del procediment.

Tot això de conformitat amb els punts 3 i 4 de l'article 8 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears.

A l'informe que motivà la incoació, i que en essència continua vigent, hi consta que el jaciment arqueològic “Can Vidalet - El Pontarró” es troba inclòs en el Catàleg de Protecció d'Edificis i Elements d'Interès Històric, Artístic, Arquitectònic i Paisatgístic del terme municipal de Pollença amb el número d'identificació JA-176 (amb aprovació provisional 20/02/2015). Mascaró Pasarius defineix als voltants un altre jaciment, al que classifica com a de difícil adscripció pel seu estat de conservació, amb el nom del Pontarró. És Javier Aramburu qui a la seva fitxa 35175 de “Mallorca Arqueològica” que recull com altres noms el de El Pontarró, encara que com a nom principal l'identifica amb el de Can Vidalet.

En el sentit de no crear confusions la identificació de la Zona Arqueològica proposada per la Declaració respon al topònim de Can Vidalet. Es sens dubte un conjunt, que malgrat la forta urbanització que ha patit, presenta elements de gran monumentalitat i altíssim valor científic i patrimonial que cal preservar.

Descripció del jaciment: El jaciment es troba al nord de les cases de Can Vidalet i al sud del torrent de Sitges, entre el Puig de Maria i el de la Almadrava. Conformen aquest conjunt cinc construccions turriformes que respondrien a talaiots quadrats i circulars a mes de un tumult esglaonat. Tots ells de època talaiòtica. La ceràmica en superfície no es especialment abundant, però suficient per poder afirmar que la utilització o freqüentació

del lloc va mes enllà de la conquesta romana de l'illa. L'arqueòleg Javier Aramburu a l'inventari de materials corresponent a la fitxa 35175 de “Mallorca Arqueològica” ja apunta en aquest sentit. Recull una vora d'àmfora Laietana una base de Terra sigillata itàlica i una vora de vaixella T.S.A. Hayes 93 que ens porta a moments immediatament posteriors a la caiguda de l'imperi romà. El jaciment es troba en un zona d'afloraments rocallosos, però també amb amplies zones de bones terres de cultiu. La proximitat del torrent que discorre al costat septentrional del conjunt el fan un lloc prou idoni pel que fa a recursos hídrics. No podem deixar de banda mencionar que aquest conjunt es troba en línia recte a poc mes de 800 metres del poblat de Can Daniel amb el que segurament cal relacionar.

Delimitació del Bé i l'entorn. L'àrea delimitada per al Bé d'Interès Cultural es la que se grafia en el plànol adjunt (Annex 1) i si be responia

inicialment al càlcul d'un radi mínim de 40 m. a partir del centre de cada una de les construccions prehistòriques, amb les consideracions proposades per la Universitat de les Illes Balears, s'ha vist incrementada. En qualsevol cas no hi ha afectació a nous propietaris i que l'ampliació es fa dintre de l'àrea de l'entorn de protecció. En qualsevol cas i amb la mesura de lo possible, per facilitar la identificació de la delimitació, la nova proposta prioritza els límits de les parcel·les, els camins i especialment el torrent com a límits físics.

Després de les modificacions proposades per la UIB, les extensions de zona arqueològica i d'entorn de protecció són les següents: Zona arqueològica : 36.983 m2 Entorn de protecció : 41.546 m2

Dia 30 de juliol de 2021, va tenir entrada amb núm. 31256, l'informe del Dr. Calvo Trias de la Universitat de les Illes Balears. Aquest informe respon a la sol·licitud d'informe preceptiu relatiu a l'exp. 17/2021, Incoació de l'expedient de declaració de BIC, amb la categoria de zona arqueològica del conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença.

Aquest informe es prou clar en el seu sentit. Informa favorablement l'expedient d'incoació de BIC amb les següents prescripcions o consideracions:

- 1.- A la descripció del jaciment de l'informe tècnic s'hauria d'identificar, individualitzar i descriure cada una de les estructures arquitectòniques existents (talaiots circulars, quadrats i un túmul esgraonat) i dita descripció s'hauria de referenciar tant a la part gràfica com cartogràfica.
- 2.- S'hauria d'incorporar a la documentació cartogràfica, la localització i grafat dels monuments que s'inclouen dintre de la proposta de delimitació i que es descriuen a l'apartat descripció del jaciment. A la vegada s'haurien de referenciar amb el text i amb la part gràfica.
- 3.- S'hauria d'ampliar la documentació gràfica relacionant cada estructura arquitectònica fotografiada amb les descrites i individualitzades tant a l'apartat de la descripció com a la representació cartogràfica.
- 4.- En relació amb la delimitació del jaciment arqueològic i de l'entorn de protecció, es proposa l'ampliació de la delimitació del jaciment arqueològic:

a.- En el sector nord-oest, incloent-hi com zona de delimitació del conjunt, la part de les parcel·les que a l'informe es proposen com a entorn de protecció i que arriben fins al límit nord-oest del torrent. El torrent es converteix en delimitador natural, inclús durant la mateixa època prehistòrica, ja que formaria part de la zona de captació de recursos hídrics d'aquest jaciment. Aquest fet ja queda recollit al mateix informe d'incoació, a l'apartat de descripció del jaciment. A la vegada, la incorporació del torrent com a límit natural afavoreix l'ús de referències clares en la delimitació del conjunt.

b.- En el sector nord-est, fent arribar la delimitació del jaciment fins al límit físic del torrent, per les mateixes raons que a l'apartat anterior.

c.- En el sector sud-oest, fent arribar la delimitació del jaciment fins al límit de parcel·la, amb la finalitat d'aconseguir referències físiques clares com a delimitadors, tal com s'explicita al mateix informe tècnic com a criteri de definició dels límits de les àrees de delimitació i protecció d'entorn.

Respecte dels punts 1, 2, 3 i 4 de les consideracions, entenem que aquestes s'han complimentat a l'annex 1 que conte la cartografia definitiva corresponent a la Declaració de B.I.C. en la categoria de Zona Arqueològica. En aquesta s'enumera la delimitació de la zona arqueològica, se delimita l'entorn de protecció i s'amplia l'àrea de afectació segons les consideracions del punt 4. Al mateix temps, a l'annex 2 figuren fotografiats els elements numerats. Per una descripció precisa, seria necessària una intervenció arqueològica que precisaria d'un projecte científic. En qualsevol cas aquesta intervenció supera l'objectiu del present acte administratiu. Els elements relacionats i fotografiats palesen l'alt valor científic del mateix i del seu entorn.

Dia 28 de desembre de 2021, Eugenia Catalina Mir Barceló, en representació de la entitat

NORDGRUND S.L. presenta al·legacions on interessa *“que en este procedimiento se especifique, mediante el oportuno informe o dentro de la Resolución de BIC si la parcel·la ahora propiedad de mi representado y en litigio en cuanto a la resolución o nulidad de la compraventa, quedará completamente inedificable para uso de vivienda y para cualquier edificación por el hecho de hallarse en el yacimiento arqueológico en su totalidad y las consecuencias jurídicas en relación con la licencia de obras suspendida desde enero de 2020: si el Ayuntamiento tendrá que revisarla de oficio por ser nula de pleno derecho al no haber solicitado informe previo de Patrimonio o si no es nula por tal motivo si tendrá que revocarla por la protección sobrevenida de la declaración de BIC.*

También se interesa que se emita informe o se incluya en la Resolución qué concretos usos admitidos y condicionados de la matriz de ordenación del suelo rústico de esta parcela, quedan afectados, limitados, prohibidos y en qué grado o los usos que podrían quedar admitidos y en qué condiciones.”

En lo referent a la possibilitat de edificar un nou habitatge a la zona arqueològica i als usos admesos i condicionats de les parcel·les afectades l'article 20 de la Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español es prou aclaridor:

“1. La declaración de un Conjunto Histórico, Sitio Histórico o Zona Arqueológica, como Bienes de Interés Cultural, determinará la

obligación para el Municipio o Municipios en que se encontraren de redactar un Plan Especial de Protección del área afectada por la declaración u otro instrumento de planeamiento de los previstos en la legislación urbanística que cumpla en todo caso las exigencias en esta Ley establecidas. La aprobación de dicho Plan requerirá el informe favorable de la Administración competente para la protección de los bienes culturales afectados. Se entenderá emitido informe favorable transcurridos tres meses desde la presentación del Plan. La obligatoriedad de dicho Plan no podrá excusarse en la preexistencia de otro planeamiento contradictorio con la protección, ni en la inexistencia previa del planeamiento general.

2. El Plan a que se refiere el apartado anterior establecerá para todos los usos públicos el orden prioritario de su instalación en los edificios y espacios que sean aptos para ello. Igualmente contemplará las posibles áreas de rehabilitación integrada que permitan la recuperación del área residencial y de las actividades económicas adecuadas. También deberá contener los criterios relativos a la conservación de fachadas y cubiertas e instalaciones sobre las mismas.

3. Hasta la aprobación definitiva de dicho Plan el otorgamiento de licencias o la ejecución de las otorgadas antes de incoarse el expediente declarativo del Conjunto Histórico, Sitio Histórico o Zona Arqueológica, precisará resolución favorable de la Administración competente para la protección de los bienes afectados y, en todo caso, no se permitirán alineaciones nuevas, alteraciones en la edificabilidad, parcelaciones ni agregaciones."

Entenem que les qüestions presentades a la al·legació tenen un clar sentit jurídic respecte dels drets que es poden veure afectats per l'expedient de declaració de de BIC, amb categoria de Zona Arqueològica del conjunt talaiòtic de Can Vidalet, però en cap moment es qüestiona l'existència d'un jaciment arqueològic ni de l'oportunitat de declarar aquest com a BIC, amb categoria de Zona Arqueològica.

La mateixa al·legació fa esment a un informe pericial presentat en aquest Consell també dia 28 de desembre de 2021 i signat per l'arquitecte Inmaculada Salom Moll i per tant també forma part de l'expedient. En aquest es conclou que "En fecha 27 de marzo de 2021 se publica en el BOIB núm. 42 la incoación del expediente 17/2021 de declaración de Bé d'Interès Cultural con la categoría de zona arqueológica del Conjunto Talaiótico de Can Vidalet.

Se acuerda, entre otras medidas, la suspensión de la tramitación de las licencias municipales en la zona afectada, así como las licencias ya concedidas.

En fecha de 2 de diciembre de 2021 se abre período de información pública de un mes.

2. Para cualquier obra o intervención en una zona arqueológica se estará en lo dispuesto en el art. 59.2 de Intervenciones arqueológicas o paleontológicas por obras.

3. Se elabora proyecto de limpieza, delimitación y registro topográfico de estructuras en polígono 2 parcela 749 aprobado por el Servei de Patrimoni del Consell de Mallorca.

Asimismo se presenta, una vez concluido el informe final, en cumplimiento con las prescripciones incluidas en la aprobación del proyecto. No consta haber recibido respuesta por parte del Servei de Patrimoni del consell de Mallorca relativa al Proyecto de limpieza, delimitación y registro topográfico de estructuras en polígono 2 parcela 749 presentado. 4. La parcela está afectada en su totalidad por la zona arqueológica del yacimiento JA-176, y además afectada en una franja de APR Inundaciones por su cara Norte. La parcela no dispone de un espacio NO protegido y calificado como Suelo Rústico General donde pueda ubicarse la construcción. 5 La licencia se concedió sin cumplir el art 59.2 de la Ley 12/1998, de 21 de diciembre, del Patrimonio Histórico de las Islas Baleares que, para la concesión de licencias municipales a los promotores de obras en terrenos que se encuentren en espacios de interés arqueológico o paleontológico, exige la autorización de la Comisión Insular del Patrimonio Histórico, autorización que no se solicitó. Por ello la licencia de obras incumple Artículo 147. sobre nulidad de pleno derecho. de la LUIB (Ley Urbanismo de las islas Baleares) por cuanto: "1. Serán nulas de pleno derecho las licencias urbanísticas, las órdenes de ejecución o los acuerdos que aprueben los proyectos a) Que se hayan otorgado sin la incorporación al expediente de las autorizaciones o de los informes concurrentes que sean preceptivos de acuerdo con esta ley u otra normativa sectorial aplicable" b)d) Que se hayan otorgado con infracción de las determinaciones de la presente ley.....y de los, bienes o espacios catalogados en el planeamiento o declarados de interés cultural o catalogados y también los que se lleven a cabo en terrenos clasificados como suelo rustico protegido.

D'aquesta manera les conclusions tampoc qüestionen en absolut la existència i els valors del jaciment arqueològic. Per tot l'exposat es proposa a la Comissió insular de Patrimoni històric elevar al Ple del Consell la proposta de Declaració de BIC, amb categoria de Zona Arqueològica del conjunt talaiòtic de Can Vidalet en el terme municipal de Pollença, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 19 de maig de 2022

ANNEX II

Fitxa descriptiva

Descripció del jaciment:

El jaciment es troba al nord de les cases de Can Vidalet i al sud del torrent de Sitges, entre el Puig de Maria i el de la Almadrava. Conformen aquest conjunt cinc construccions turriformes que respondrien a talaiots quadrats i circulars a mes de un tumult esglaonat. Tots ells de època talaiòtica. La ceràmica en superfície no es especialment abundant, però suficient per poder afirmar que la utilització o freqüentació del lloc va mes enllà de la conquesta romana de l'illa. L'arqueòleg Javier Aramburu a l'inventari de materials corresponent a la fitxa 35175 de "Mallorca Arqueològica" ja apunta en aquest sentit, Recull una vara d'àmfora Laietana una base de Terra sigillata itàlica i una vara de vaixel·la T.S.A. Hayes 93 que ens porta a moments immediatament posteriors a la caiguda de l'imperi roma.

Es troba en un zona d'afloraments de roca però també amb amplies zones de bones terres de cultiu. La proximitat del torrent que discorre al costat septentrional del conjunt el fan un lloc prou idoni pel que fa a recursos hídrics. No podem deixar de banda mencionar que aquest conjunt es troba en línia recte a poc mes de 800 metres del poblat de Can Daniel amb el que segurament cal relacionar.

Delimitació del Bé i l'entorn:

L'àrea delimitada per al Bé d'Interès Cultural es la que se grafia en el plànol adjunt (Annex 1) i si be responia inicialment al càlcul d'un radi mínim de 40 m. a partir del centre de cada una de les construccions prehistòriques, amb les consideracions proposades per la Universitat de les Illes Balears, s'ha vist incrementada. En qualsevol cas no hi ha afectació a nous propietaris i que l'ampliació es fa dintre de l'àrea de l'entorn de protecció. En qualsevol cas i amb la mesura de lo possible, per facilitar la identificació de la delimitació, la nova proposta prioritza els límits de les parcel·les, els camins i especialment el torrent com a límits físics.

Després de les modificacions proposades per la UIB, les extensions de zona arqueològica i d'entorn de protecció són les següents: Zona arqueològica : 36.983 m2 Entorn de protecció : 41.546 m2

Pertinences i accessoris del bé:

S'inclou dins l'àmbit del bé tots els materials ceràmics, faunístics, sedimentaris o de qualsevol altre natura i cronologia obtinguts i cronologia obtinguts a rel de qualsevol intervenció arqueològica realitzada en el passat i que es pugui fer en el futur. En el cas de que es documentin noves estructures, també queden incloses en la declaració del bé, i s'inclourà la seva planimetria adient en aquest expedient.

Béns mobles vinculats:

Són tots aquells esmentats a l'apartat anterior, més el que es puguin aportar d'antigues prospeccions, excavacions o col·leccions.

Memòria històrica:

La zona ha estat afectada per labors agrícoles, per d'instal·lació de xarxes de serveis, però especialment per la construcció d'habitatges a partir deis anys vuitanta. Es impossible definir la evolució històrica del conjunt fins que no és realitzin excavacions arqueològiques.

ANNEX III
Planimetria

Incoació del jaciment "Can Vidalet" - Pollença - com a zona arqueològica. Annex 1

